

WOJEWODA PODLASKI
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3

Białystok, 24 marca 2026 r.

WR-I.101.1.2026.WI

Pani
Paulina Hennig-Kłoska
Minister Klimatu i Środowiska

Szanowna Pani Minister

W dniu 3 marca 2026 r. w Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku odbyło się posiedzenie Zespołu Doradczego do Spraw Rozwiązywania Problemów Wsi przy Wojewodzie Podlaskim. Członkami Zespołu są m.in. przedstawiciele samorządu rolniczego, rolniczych związków branżowych, a także przedstawiciele urzędów i instytucji działających w obszarze rolnictwa, ochrony przyrody i gospodarki wodnej.

Głównym tematem omawianym na posiedzeniu Zespołu był projekt *Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce wraz z Planem działań*.

Członkowie Zespołu zgłosili szereg krytycznych uwag do przygotowanego projektu Strategii oraz wyrazili obawy co do negatywnych konsekwencji jej wejścia w życie w obecnym kształcie.

Członkowie Zespołu co do zasady zgodzili się z potrzebą ochrony przyrody i koniecznością podjęcia działań w kierunku przeciwdziałania skutkom suszy wynikających ze zmian klimatu, także na gruntach rolnych widząc potrzebę modernizacji istniejących systemów melioracyjnych w kierunku zatrzymania wody w glebie. Jednocześnie wyrazili liczne wątpliwości co do prawidłowości przyjętych w Strategii działań oraz sposobu ich realizacji.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że zgodnie z zawartym w Strategii wykazem obszarów włączonych do działań pilotażowych (tab. 3.2.3), a także ich zobrazowaniem na mapie (rys. 3.2.1), działania Strategii skoncentrowane będą w północno-wschodniej części kraju, w tym głównie w województwie podlaskim. Obejmą obszary Ramsar wraz z ich otulinami, a także obszary w ramach programu obronnego Tarcza Wschód. Takie określenie obszarów pilotażowych powoduje, że większość gmin województwa podlaskiego objęta zostanie pilotażem.

Przedstawiciele środowisk rolniczych wskazali na fakt utwierdzania się przekonania, że strategia Państwa Polskiego wobec województwa podlaskiego, ukierunkowana jest na sprowadzeniu naszego regionu do roli rezerwatu przyrody i pewnego rodzaju peryferyjnego skansenu. Jednocześnie

ignorowane są ambicje mieszkańców tu społeczności do osiągnięcia odpowiedniego poziomu rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego oraz związanej z tym poprawy jakości życia. Nie można dopuścić, aby tego rodzaju odczucia rozprzestrzeniały się wśród społeczeństwa.

Duże obawy Członków Zespołu budzą zapisy wprowadzenie w Strategii dotyczące możliwości przejęcia gruntów przez podmioty reprezentujące Skarb Państwa, na cele ochrony przyrody. Takich określeń użyto w tabeli 3.1.1. w zadaniu 1.2.B. Przymusowe przejęcia gruntów i wywłaszczenia budzą kategoryczny sprzeciw. Z treści Strategii powinno jasno wynikać, że ewentualne wykupy gruntów będą dobrowolne za odpowiednią rekompensatą. Bez zgody lokalnych społeczności oraz współpracy z nimi, działania podejmowane w celu ochrony przyrody i obszarów wodno-błotnych nie przyniosą pożądaných efektów.

Jeszcze większy sprzeciw budzi wprowadzenie w Strategii możliwości wykupu gruntów na cele ochrony przyrody przez organizacje pozarządowe. Państwo Polskie nie powinno przekazywać realizacji celów Strategii podmiotom, na których działalność nie ma bezpośredniego wpływu. Działania Strategii będą m.in. wdrażane na obszarach realizacji programu obronnego Tarcza Wschód. Organizacje pozarządowe mogą potencjalnie wpaść w strefę wpływów służb wywiadowczych wrogich nam państw i być przez nie finansowane w celu realizacji swych interesów. Włączenie organizacji pozarządowych w działania związane z ochroną przyrody i obszarów wodno-błotnych, powinno odbywać się za pośrednictwem podmiotów reprezentujących Skarb Państwa np. na podstawie umów przekazujących grunty w użytkowanie lub dzierżawę. Pozwoliłoby to na realną kontrolę realizacji założonych celów ochrony przyrody na danym terenie i możliwości ewentualnej reakcji w przypadkach stwierdzenia w tym lub innym zakresie nieprawidłowości.

Ogromne obawy Członków Zespołu wzbudza fakt, że osiągnięcie celów Strategii zostanie zrealizowane co do zasady poprzez zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych. Jest to szczególnie istotne w województwie podlaskim, ponieważ większość gospodarstw ukierunkowana jest na produkcję mleka i konieczne jest zapewnienie odpowiedniej ilości pasz objętościowych. Już w stanie obecnym w województwie podlaskim znajdują się obszary, w których występuje tzw. „głód ziemi” i gospodarstwa mają trudności w zapewnieniu odpowiedniej ilości pasz objętościowych. Zmniejszenie powierzchni użytków zielonych na torfach, może doprowadzić do ograniczenia produkcji w gospodarstwach i zachwiania stabilności bardzo dobrze funkcjonującego przemysłu mleczarskiego w województwie podlaskim.

Podawana w Strategii paludikultura jako alternatywa dla tradycyjnej działalności rolniczej na użytkach zielonych, jest nierealistyczna. Obecnie jest działalnością niszową i eksperymentalną bez rozbudowanego rynku

odbiorców i nie będzie w stanie zapewnić stabilnych dochodów rodzinom rolników w porównaniu z tradycyjną działalnością.

Ponadto przedstawiciele Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Oddziału Terenowego w Białymstoku, zwrócili szczególną uwagę na konieczność przeprowadzenia szczegółowej analizy jakie grunty powinny być objęte Strategią i w jakim zakresie. W ich ocenie należy ustalić, które konkretnie obszary są istotne dla funkcjonowania gospodarstw rolnych, uznając je jako niezbędne dla zachowania bezpieczeństwa żywnościowego kraju i podejść do każdego z tych obszarów indywidualnie. Szczególnie dotyczy to obszaru Bagna Wizna. Ponowne nawadnianie torfowisk oraz wprowadzenie restrykcji, takich jak zakazy ingerencji w systemy melioracyjne czy ograniczenia w koszeniu i wypasie, grozi likwidacją wielu gospodarstw rolnych związanych z branżą mleczarską.

Ponadto, konieczne jest skuteczniejsze wykorzystanie środków finansowych zapisanych w Strategii. Zamiast przeznaczać około 3,3 mld PLN na działania zachęcające do wdrażania paludikultury (zadanie 1.7.B) oraz około 925 mln PLN na ponowne nawodnienie torfowisk będących własnością Skarbu Państwa (zadanie 1.7.E), należy większą część z tych środków przesunąć na wykonanie cyfrowej inwentaryzacji rowów melioracyjnych, a następnie odnowę i budowę systemów melioracji, które pozwolą na utrzymanie odpowiedniego poziomu wody. Działania takie będą z korzyścią zarówno dla klimatu jak i dla gospodarstw rolnych. Jako obszar pilotażowy do tego typu działań idealny wydaje się być teren Bagna Wizna.

Zdaniem Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, należy również dokładnie wyjaśnić co ma na celu i jakie mogą być skutki w przyszłości wprowadzenia zmian prawnych zapewniających ochronę torfowisk jako obszarów kluczowych dla ochrony przyrody (zadanie 1.10.A).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku poparł postulat dotyczący potrzeby ochrony przyrody i konieczności podjęcia działań w kierunku przeciwdziałania skutkom suszy wynikającym ze zmian klimatu, także na gruntach rolnych widząc potrzebę modernizacji istniejących systemów melioracyjnych w kierunku zatrzymania wody w glebie.

Wyraził przekonanie, że ochrona zasobów przyrodniczych może być swego rodzaju atutem i prowadzić do działań prorozwojowych i takie działania są promowane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowisk w Białymstoku. Natomiast jego zdaniem niezasadne są obawy pozostałych członków Zespołu dotyczące przejęcia gruntów rolnych na cele ochrony przyrody, ponieważ przewiduje się dobrowolne formy przekazania gruntów, nie przewiduje się wywłaszczeń. Przy zakupie gruntów respektowane będą obowiązujące ceny rynkowe.

W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowisk w Białymstoku, niezasadne są obawy, że osiągnięcie celów Strategii zostanie zrealizowane co do zasady poprzez zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych. Jego zdaniem powierzchnia gruntów rolnych nie zostanie pomniejszona w taki sposób, aby nie zapewnić odpowiedniej ilości pasz, ponieważ przekazanie gruntów ma się odbywać na zasadzie dobrowolności, a nie wyłączenia.

Ponadto w jego ocenie, Strategia nie zakłada, aby paludikultura miała być alternatywą dla tradycyjnej działalności rolniczej na użytkach zielonych. Zajmuje ona marginalny wątek w Strategii. Są to działania, które mieszczą się w małej skali i nie mogą stanowić konkurencji dla tradycyjnych gospodarstw rolnych.

Upieram się prosić Panią Minister o uwzględnienie powyższych obaw i uwag w opracowywanej Strategii, a także o rzetelną analizę i obiektywną ocenę wszystkich uwag zgłoszonych w trakcie zakończonych konsultacji społecznych projektu *Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce wraz z Planem działań*.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Michał Gąsowski
II WICEWOJEWODA PODLASKI

Do wiadomości:

1. Prezes Rady Ministrów
2. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
3. Minister Infrastruktury
4. Minister Obrony Narodowej
5. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
6. Członkowie Zespołu Doradczego